

Aan geadresseerde

Referentie :
Behandeld door : J. Kloos
Betreft : Nieuwsbrief 2016
Drachten : maart 2016

Geachte heer, mevrouw,

De Stichting TBM informeert u graag over een aantal zaken aangaande de teelt van TBM-pootgoed in 2016 en de TBM organisatie. Het afgelopen jaar is er achter de schermen veel veranderd voor de Stichting TBM. Het autonome aardappelteeltvoorschrift is geactualiseerd en ondergebracht in de regelgeving van het Ministerie van Economische Zaken. Dat was noodzakelijk omdat per 1 januari 2015 het Productschap Akkerbouw, niet meer bestaat. Voor de teelt van TBM pootgoed voor de productie van zetmeelaardappelen verandert er echter niets. Ook in 2016 hebben zetmeelaardappel telers in het TBM-gebied de keuze voor uitgangsmateriaal uit NAK gekeurd materiaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelaardappelrassen. Het aardappelteeltvoorschrift blijft van kracht en het blijft dus toegestaan om op het eigen bedrijf pootgoed onder de TBM veldinspectie te vermeerderen, uitsluitend met bestemming voor de nateelt van zetmeelaardappelen voor de aardappelzetmeelindustrie (verwerking tot aardappelzetmeel met GN code 11081300).

De financiering van de activiteiten die de Stichting TBM werd gefaciliteerd door het Productschap Akkerbouw. Vanaf 2015 worden de kosten direct door de zetmeelaardappelketen bijeengebracht. In feite verandert er op dit punt voor de individuele teler ook niets, alleen zal de financiering niet meer door het Productschap worden gefaciliteerd, maar door de ketenpartij Avebe. Voor telers die wel gebruik maken van TBM, maar leveren aan een andere aardappelzetmeelindustrie, zullen de kosten voor de TBM veldinspectie individueel in rekening worden gebracht.

1. AM

Vanwege de intensieve teelt in het gebied, is het van groot fyto-sanitair belang om alert in de rassenkeuze te zijn. De noodzaak daartoe is des te dringender geworden omdat er in het TBM gebied aanwijzingen zijn dat er zich een virulenter *G. pallida* (PA3) ontwikkelt. Het TBM bestuur is bezorgd over die signalen en roept TBM telers op maatregelen op bedrijfsniveau te nemen. Door het goede gebruik van hoog resistente AM rassen in het zetmeelaardappel telend gebied zijn de besmettingsniveaus enorm teruggelopen. Het is van groot belang rassen te gebruiken die passen bij de AM populatie op uw perceel. Geadviseerd wordt om vrijwillig AM onderzoek te laten doen. Dat is in uw eigen belang en voor de teelt van zetmeelaardappelen in het TBM gebied. TBM wil u vragen goede hygiënische voorzorgsmaatregelen te nemen om verspreiding te voorkomen via grond en aardappelen.

Uit de gegevens van de TBM Monitoring blijkt dat het percentage besmette monsters in 2015 een lichte stijging vertoont. De tussen 2000 en 2011 waargenomen daling van hoge naar lagere en naar niet-aantoonbare besmettingen lijkt de laatste vier monitoringjaren gestabiliseerd. De reden voor de gunstige ontwikkeling tot 2011 is de enorme toename van de teelt van hoog resistente rassen. Rassen kunnen daarbij in resistentieklassen (score) worden ingedeeld. Onderstaand wordt hiervan een overzicht gegeven. De relatieve vatbaarheid van de zetmeelaardappelrassen wordt uitgedrukt in een klasse (score) 1 t/m 9 (resistent):

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
e-mail: jkloos@ltonoord.nl

Rassen en hun relatieve vatbaarheid en score volgens de door NVWA gepubliceerde lijst van beschikbare aardappelrassen 2015.

Ras	Ro 1		R0 2,3		Pa 2		Pa 3	
	RV	Score	RV	Score	RV	Score	RV	Score
Seresta	0,5	9	-	7	0,2	9	2	8
Festien	0,5	9	0,13	9	0,5	9	0,3	9
Novano	0,01	9	3,5	7	1,70	8	0,78	9
Altus	9,3	6	15,2	4	0,2	9	0,11	9
Aveka	1,4	8	2,3	8	0,14	9	0,3	9
Avarna	0	9	0,1	9	0,1	9	0,1	9
Axion	0,4	9	1,1	8	0,1	9	1	9
Saprodi	0,04	9	0,22	9	0,17	9	0,14	9
Sarion	0,0	9	0,01	9	0,0	9	0,02	9
Aventra	0,01	9	0,02	9	0,5	9	0,5	9
Stratos	0,0	9	0,7	9	0,1	9	0,1	9
Sofista	1,4	8	0,1	9	0,1	9	1,6	8
Messina	0,11	9	0,1	9	0,2	9	0,4	9
Allure	0,5	9	-	-	-	-	-	-
Nomade	9	6	5	7	2	8	1	9
Merano	0,01	9	0,1	9	0,21	9	0,7	9
Symphony	-	-	-	-	-	-	-	-
Actaro	0,01	9	0,065	9	0,92	9	0,57	9
Supporter	0,0	9	0,04	9	0,02	9	0,075	9

De relatieve vatbaarheid wordt uitgedrukt in een percentage van de vatbare standaard (100%). Zowel de relatieve vatbaarheid als de daarvan afgeleide score worden door de NVWA jaarlijks gepubliceerd in de "Lijst van in Nederland beschikbare aardappelrassen met bijbehorende resistentieniveaus voor aardappelmoehheid". Hoe lager de RV en hoe hoger de score, hoe hoger de partiële resistentie van het aardappelras. Omdat de scores een brede range van relatieve vatbaarheid omvatten, is de RV de juiste maat voor de partiële resistentie. Wel moet er rekening mee worden gehouden, dat op sommige percelen, ondanks de teelt van hoogresistente rassen, de besmetting is toegenomen. In die gevallen is vervolgonderzoek aan te raden. U kunt daarvoor bellen naar tel. 088-6252476 of per e-mail contact opnemen met analyses@isacert.nl Samenvattend:

1. **Gebruik schoon pootgoed vrij van AM voor de TBM vermeerdering**
2. **Gebruik een schoon perceel met zo laag mogelijke AM besmetting voor de TBM vermeerdering**
3. **Gebruik een ras met een lage relatieve vatbaarheid voor AM**
4. **Toets de AM situatie van uw aardappelpercelen voorafgaand aan de teelt en gebruik het daarbij passende ras**
5. **Voorkom verspreiding via aanhangende grond aan machines en product**

2. **M. Chitwoodi**

In de survey van de NVWA zijn een aantal besmettingen met M. Chitwoodi gevonden. De NVWA heeft als gevolg daarvan een aantal zogenaamde 'aangewezen gebieden' ingesteld. De afzet van NAK gecertificeerd pootgoed uit die gebieden valt onder een speciaal regime van partijbemonstering en -onderzoek. Voor TBM beoordeeld en geregistreerd pootgoed is dat niet aan de orde. Wel is het bestuur bezorgd over de ontwikkelingen. Het blijft van belang om TBM pootgoed op zo veel mogelijk vrije grond te telen en preventieve hygiënemaatregelen te nemen om verspreiding te voorkomen. Dat is in het belang van uw eigen onderneming en het gebied als geheel.

3. **Bruinrot/ringrot**

Snijden van pootgoed voor de teelt van pootgoed, inclusief TBM pootgoed, is niet meer toegestaan. Ook dit is om fytosanitaire risico's in te perken. Het verbod op het gebruik van oppervlaktewater voor irrigatie en het vullen van de tank voor gewasbescherming geldt ook voor TBM pootgoed. In bruinrot gebieden mogen aardappelen helemaal niet

beregend worden met oppervlaktewater. Niet naleven betekent een bruinrot toets door de NVWA en de kosten die daarmee samenhangen zijn voor rekening van de teler.

4. **Wratziekte**

In het gehele zetmeelaardappel telend gebied geldt, dat rassen gebruikt moeten worden met voldoende resistentie tegen fysio 2/6. Daarnaast geldt voor de vijf wratziekte kerngebieden met fysio T1 (18) besmetting (omgeving Barger Compascuum, Foxel, Mantinge, Ter Apel en Veendam) dat alleen rassen met voldoende resistentie tegen fysio 18 geteeld mogen worden. Hoewel het geen verplichting is, is het verstandig om ook in de overige gebieden, maar zeker in de directe omgeving van die kerngebieden, gebruik te maken van rassen met voldoende resistentie tegen fysio T 1 (18).

5. **Virusziekte**

De kwaliteit van het TBM pootgoed laat een goed beeld zien. De resultaten van het controleveld te Valthermond bevestigen dat. Na een aantal jaren TBM ondersteuning moet het vrijwillige virusonderzoek nu op eigen kracht verder. Om de kwaliteit van het pootgoed te behouden en virusziekte te voorkomen is behandeling met olie tijdens het groeiseizoen een bewezen remedie.

6. **Rassenlijst**

Zetmeelaardappeltelers in het TBM-gebied hebben de keuze voor uitgangsmateriaal uit NAK gekeurd materiaal of door TBM beoordeeld en geregistreerd uitgangsmateriaal van zetmeelrassen. Andere dan de rassen in onderstaande tabel mogen niet aangeboden worden voor de TBM-veldinspectie.

Achilles *	Avaya	Eurobona	Merano *	Plasstärke *	Seresta *	Valiant *
Actaro *	Aveka	Euroflora	Mercator	Plasuno *	Signum *	Vebeca *
Albas	Aventra *	Euronova	Mercury	Plasure *	Simphony	Vebesta *
Allure *	Averia *	Eurotango	Messina	Realist	Smaragd	Vectra
Altus *	Axion *	Festien *	Nomade	Robény *	Sofista *	
Amyla	Belita *	Kantara	Novano *	Saprodi *	Sophytra	
Astarte	Benno Vrizo	Karakter *	Plasandes	Sarion *	Starga *	
Aurora *	Dartiest *	Karnico	Plasent *	Sassy	Stefano *	
Avano	Dirigent	Katinka *	Plasettie *	Savona	Stratos	
Avarna *	Energie	Kuba *	Plasinka *	Scarlet	Supporter *	

Verwijderd t.o.v. 2015: geen. Toegevoegd t.o.v. 2015: Plasure (*).

- TBM-pootgoed mag alleen vermeerderd worden voor eigen rekening en risico, en op percelen behorend bij het eigen bedrijf en gelegen in het zetmeelaardappel telend gebied, met bestemming aardappelzetmeelindustrie (verwerking tot aardappelzetmeel met GN code 11081300).
- TBM-pootgoed mag niet in het handelsverkeer worden gebracht en twee of meer telers kunnen alleen op één perceel TBM-pootgoed vermeerderen als daar een schriftelijke ontheffing van het bestuur voor is verleend.
- In de vijf wratziekte kerngebieden met fysio T1 (18) besmetting (omgeving Barger Compascuum, Foxel, Mantinge, Ter Apel en Veendam) mogen alleen rassen met voldoende resistente rassen (*) tegen fysio 18 geteeld worden.

7. **Veldinspectie bij niet aan Avebe leverende telers**

Telers binnen het TBM-gebied die niet leveren aan Avebe maar aan een andere aardappelzetmeelindustrie, kunnen ook onder de TBM-veldinspectie hun pootgoed vermeerderen van de bovengenoemde rassen. Adressen van deze telers zijn echter niet bekend bij TBM. Zij dienen zelf om uitvoering van de veldinspectie te vragen bij Vinçotte ISAcert(tel.: 088-6252476, e-mail: analyses@isacert.nl) of het TBM secretariaat (graag voor 20 mei 2016 indienen). Voor meer informatie bezoek onze website: www.stichtingtbn.nl

Bestuur Stichting TBM

Stichting Teeltbeschermingsmaatregelen Zetmeelaardappelen

Postadres: Postbus 240, 8000 AE Zwolle
 Secretariaat: Zwartewaterallee 14, 8031 DX Zwolle
 Tel.nr.: 088-888 66 66, Fax 088-888 66 60
 e-mail: jkloos@ltonoord.nl